

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	3
1. ARVOT JA TOIMINTA-AJATUS	4
2. OPPIMISYMPÄRISTÖN KUVAUS	5
3. OPETUKSEN MAHDOLLISET PAINOTUKSET	5
4. NOUDATETTAVA PAIKALLINEN TUNTIJAKO	7
5. KASVATUS JA OPPIMISTAVOITTEET.....	8
6. OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT ERI OPPIAINEISSA.....	9
6.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	9
6.1.1 Äidinkieli: hyvän osaamisen perusteet	10
6.2 USKONTO	13
6.4 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	15
6.3 KÄSI TYÖ.....	16
6.4 MUSIIKKI	19
6.5 MATEMATIIKKA.....	21
6.5.1 Matematiikka: hyvän osaamisen perusteet	22
6.6 YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO.....	25
6.7 KUVATAIDE.....	28
6.8 LIIKUNTA	30
6.9 KIELEN OPETUS	32
7. OPPILAANOHTAJAUS	33

8. OPPILASKERHOT	34
9. ERI KIELI - JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPETUS.....	34
10. YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA MUUN PERUSOPETUKSEN KANSSA	34
11. YHTEISTYÖ KOTIEN KANSSA.....	36
12. YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA.....	36
13. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIKEN OPETUS.....	37
13.1 TUETTU KOULUNALOITUS	38
13.2 OSA-AIKAINEN ERI TYI SOPETUS.....	39
14. OPPIMI SSUUNNITELMAN LAATIMISEN PERUSTEET	40
15. OPETUKSEN TUKIPALVELUT JA YHTEISTYÖ MUIDEN ASIA NTUNTIJOIDEN KANSSA.....	40
16. OPPILASHUOLLON JÄRJESTÄMINEN.....	41
17. OPPILAA N ARVIOINTI JA SEN PERUSTUMINEN HYVÄN OSAAMISEN KUVAUKSIIN.....	42
18. TODISTUKSET	42
19. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI	43
20. TIETOSTRATEGIA.....	43
TARKKAAVAISUUDEN JA KÄYTTÄYTYMISEN ONGELMAT.....	53
MOTORISET ONGELMAT.....	54
OPPI MI SVAIKEUDET.....	55

Johdanto

Teuvan kunnan perusopetusta ohjaavat seuraavat valtakunnalliset ja paikalliset päätökset:

- perusopetuslaki ja -asetus
- valtioneuvoston hyväksymä perusopetuksen tuntijako
- perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet vuosiluokille 1-2
- Teuvan koulutuslautakunnan hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain tehtävä työsuunnitelma

Opetussuunnitelma muodostaa koulutyön suunnittelun, arvioinnin ja toteuttamisen keskeisen perustan. Opetushallitus on antanut perusteet ja pohjan, jota tulkiten, muokaten ja täydentäen paikallisesti on laadittu opetustyötä kuvaava, kehittävä ja käytännön opetustoimintaa ohjaava alkuopetussuunnitelma.

Tätä paikallista alkuopetuksen opetussuunnitelmaa on mahdollista koulukohtaisesti tarkentaa omien vahvuuksien, toimintaympäristön tarjoamien mahdollisuuksien ja kiinnostuksen mukaan. Opetussuunnitelman soveltamisen tarkemmista periaatteista päätetään yksityiskohtaisemmin lukuvuosittain laadittavassa työsuunnitelmassa.

Opetussuunnitelman laadintaan ovat osallistuneet esi- ja alkuopettajat. Esi- ja alkuopetusikäisten lasten vanhemmille suunnatun kyselyn tulokset on otettu huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa.

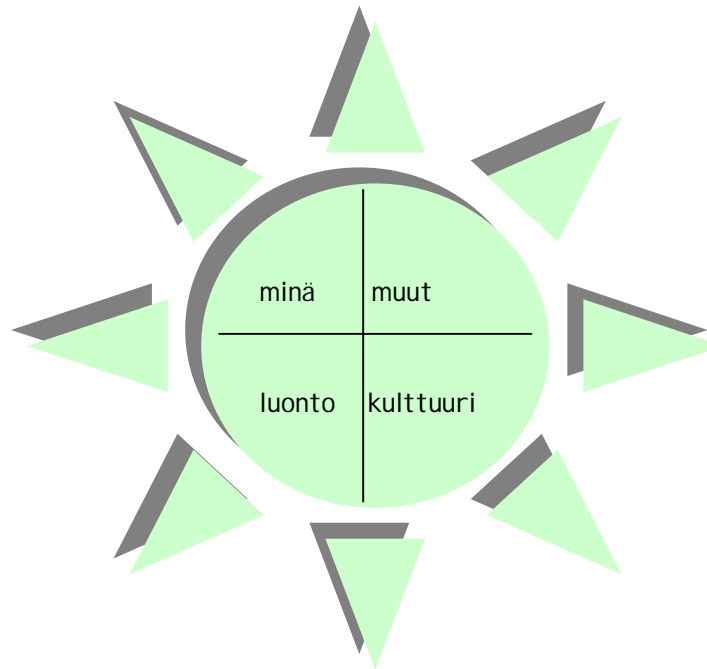
1. Arvot ja toiminta-ajatus

Alkuopetus on osa perusopetusta. Perusopetuksen arvot perustuvat **ihmisoikeuksien** ja **ympäröivän luonnon kunnioittamiseen**.

Alkuopetuksen arvopohja toimii **läheltä kauas**-periaatteella. Se muodostuu yksilöstä, muista ihmisistä, luonnosta ja kulttuurista. Oppilas on osa tuota kokonaisuutta. Hän opettelee ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstä.

Opetuksen tehtävänä ei ole ainoastaan yksittäisten tietojen ja taitojen oppiminen. Alkuopetuksessa oppiminen ja opetus perustuvat sekä **elinikäiseen oppimiseen** että **kestävään kehitykseen**, jotka rakentuvat neljästä alla olevasta peruspilarista.

- opin tietämään
- opin tekemään
- opin olemaan
- opin elämään muiden kanssa

2. Oppimisympäristön kuvaus

Fyysinen oppimisympäristö tarkoittaa opetuksen ja kasvatuksen kannalta tarkoituksenmukaisia tiloja ja opetusvälineitä. Ympäristö tarjoaa oppilaille tilaisuuksia leikkiin, monipuoliseen työskentelyyn, liikuntaan ja omaan rauhaan.

Psyykkisellä oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimisen, tunne-elämän ja sosiaalisten taitojen tukemista. Hyvässä ilmapiirissä keskeistä on opettajan ja oppilaan välinen sekä oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus.

Hyvä oppimisympäristö on

- rauhallinen
- viihtyisä
- turvallinen
- innostava
- virikkeellinen

Hyvässä oppimisympäristössä on

- säännöt ja rajat
- jatkuvuutta
- pihaa ja luontoa koulun ympärillä
- sopivan kokoiset ryhmät (riittävän pienet)
- tarkoituksenmukaiset ja riittävät tilat, välineet ja materiaalit

3. Opetuksen mahdolliset painotukset

Teuvalla perusopetusta vuosiluokilla 1-2 toteutetaan tämän kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti. Jokaisella koululla on kuitenkin mahdollisuus lisätä opetussuunnitelmaan mahdolliset omat koulukohtaiset painotukset, jotka

koulutuslautakunta hyväksyy. Painotukset eivät saa olla ristiriidassa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tai tämän kuntakohtaisen opetussuunnitelman kanssa.

Esiopetuksen painotusalueet ovat kielellisen kehityksen tukeminen ja fyysisten taitojen harjaannuttaminen. Näitä jatketaan ja syvennetään alkuopetuksessa.

Teuvan kuntakohtaiset painotusalueet alkuopetuksessa ovat:

- **Äidinkielen perustaitojen hyvä hallinta ja elinikäisen lukuharrastuksen viriäminen.** Se tukee oppilaan koulutyötä ja persoonallisuuden kasvua. Se luo pohjaa opinnoille ja on myös oppimisen väline. Äidinkieli tarjoaa esteettisiä kokemuksia, tietoja, ajattelun ja mielikuvituksen aineksia sekä virikkeitä oppilaan omaan ilmaisuun ja kokemuspiirin avartamiseen. Se auttaa oppilasta tuntemaan itseään ja muita ihmisiä sekä erilaisia ajattelutapoja.
- **Sosiaalisten taitojen kehittäminen.** Sillä luodaan pohjaa kaikelle kanssakäymiselle, koulun jokapäiväisen toiminnan sujumiselle ja oppimiselle. Näin edesautetaan oppilasta selviytymään myös koulun ulkopuolella ja tulevaisuudessa. Oppilailla tulee olla valmiudet:
  - säädellä omaa toimintaansa
  - olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa
  - toimia yhteistyössä

Sosiaalisten taitojen kehittämisen tueksi on laadittu erillinen liite käyttäytymisen tavoitteista (liite 1).

4. Noudatettava paikallinen tuntijako

Teuvan kunnan alkuopetuksen perustuntimäärät ovat seuraavat:

	1.lk	2.lk
äidinkieli	7	7
matematiikka	4	4
ymp.tieto/terveystieto	2	2
uskonto/et	1	1

taide- ja taitoaineet

musiikki	1,5	1,5
kuvataide	1,5	1,5
käsityö	1,5	1,5
liikunta	2	2
tunnit viikossa	20½	20½

5. Kasvatus ja oppimistavoitteet

Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteina ovat:

Myönteisen minäkuvan vahvistuminen

- oppilas oppii luottamaan omiin kykyihinsä
- oppilas kokee oppimisestaan iloa
- oppilas oppii kohtaamaan uudet oppimishaasteet rohkeasti

Yhteisöllisyyteen kasvaminen ja sosiaaliset taidot

- oppilas kehittyy ahkeraksi, suvaitsevaksi ja vastuuntuntoiseksi yhteisön jäseneksi
- oppilas oppii ottamaan toiset huomioon ja sisäistää hyvät tavat

Oppimisen päämäärä ja luonne

- oppilas oppii eri tietoja ja taitoja eri sisältöalueista ja aineryhmistä
- oppilas pyrkii kehittämään oppimistapojaan ja vastuutaan oppimisesta
- oppilas opettelee kriittistä tiedonhankintaa
- oppilas harjoittelee tieto- ja viestintävälineiden käyttöä

Oman terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

- oppilas harjaantuu fyysisissä ja motorisissa taidoissa
- oppilas ymmärtää, miten terveyttä ja hyvinvointia ylläpidetään

Luonnon ja ympäristön merkityksen ymmärtäminen

- oppilas tulee tietoiseksi oman toimintansa vaikutuksista ja kantaa niistä vastuuta

Kieli ja kulttuuri-identiteetin vahvistaminen

- oppilaan luovuus ja kyky ilmaista itseään kehittyä
- oppilas tutustuu paikalliseen ja kansalliseen kulttuuriin

6. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt eri oppiaineissa

6.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkieli on ajattelun, itseilmaisun, viestinnän ja sosiaalisten suhteiden kehittämisen väline. Sen avulla vaikutetaan maailmankuvan muodostumiseen, kulttuurin siirtymiseen ja kehittämiseen sekä ohjataan kriittiseen ajatteluun.

Äidinkieli liittyy lähes kaikkeen lasta ympäröivään maailmaan. Se ei ole oppiainesidonnainen, vaan se on sekä oppimisen kohde että sen väline kaikissa oppimistilanteissa. Äidinkielen oppiminen rakentuu aikaisempiin kokemuksiin. Oppilaat voivat olla hyvin eri vaiheissa kielen oppimisessaan, mikä tulee huomioida opetuksessa.

Tavoitteet

Puhuminen ja lukeminen

- itseilmaisun-, kuuntelu- ja keskustelutaidon kehittäminen eri keinoja käyttäen

Lukeminen ja kirjoittaminen

- luku- ja kirjoitustaidon perustekniikoiden oppiminen
- kirjoitustaidon ja ymmärtävän lukemisen kehittäminen

- käsitteiden (äänne, kirjain, tavu, sana, aakkoset ja aakkosjärjestys sekä alustavasti myös lause ja teksti) oppiminen
- pitkäjänteisen harjoittelun merkityksen ymmärtäminen
- media- ja viestintätaitojen kehittäminen
- kielen sopimusten ja sääntöjen huomioiminen

Kirjallisuus

- tunne-elämän ja maailmankuvan kehittäminen
- itsetuntemuksen kasvattaminen ja toisten ymmärtäminen
- sana- ja ilmaisuvaraston sekä mielikuvituksen rikastuttaminen
- yleissivistyksen lisääminen
- kulttuuritietouden vahvistaminen
- lukemaan innostaminen ja lukuharrastuksen ylläpitäminen
- kokonaisen kirjan lukeminen

6.1.1 Äidinkieli: hyvän osaamisen perusteet

Lukeminen

- lukeminen on melko sujuvaa ja oppilas tunnistaa tutut sanat ilman kirjain kirjaimelta tai tavu tavulta etenemistä
- osaa luketekniikan myös vieraissa sanoissa
- luetun ymmärtämistaidot ovat kehittyneet tekstin yksityiskohtien tunnistamisesta ja toistamisesta myös päätelmien tekoon
- tarkkailee lukiessaan ymmärtääkö hän lukemaansa
- on ikäkaudelle soveltuva medialukutaito

Kirjoittaminen

- oppilas haluaa ilmaista itseään myös kirjallisesti

- kirjoittaa eri tarkoituksiin esimerkiksi viestejä, kortteja, kirjeitä, mielipiteitä, pikkuloruja, tekstejä arkielämästään ja osaa käyttää myös mielikuvitustaan
- osaa sitoa kirjaimet
- tuttujen ja helppojen sanojen oikeinkirjoitus on lähes virheetöntä
- Lauseissa iso alkukirjain, lopetusmerkki ja sanavälit
- Osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja tietää mihin aakkosjärjestystä voi käyttää
- (osaa tuottaa myös tietokonetekstiä)

Kirjallisuus

- oppilas on lukenut muutamia kirjoja
- etsii sopivaa ja mieluisaa lukemista itselleen
- viihtyy kirjojen parissa ja on käyttänyt kirjoja tiedon etsintään

Puhuminen ja kuunteleminen

- oppilas osaa toimia arkipäivän puhetilanteissa
- hän seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua
- puhujana oppilas pyrkii vastavuoroisuuteen
- keskustelussa hän reagoi kuuntelemaansa omilla ajatuksillaan ja mielipiteillään sekä kysymyksillä
- oppilas on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti; hän pystyy kertomaan pienelle ryhmälle luokassa havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa
- hän osallistuu luokkansa yhteisiin ilmaisuharjoituksiin

KESKEISET SISÄLLÖT

KIRJOITTAMINEN 1.Ik

- äänne- ja kirjainvastaavuus
- kirjainmuotojen harjoittelu (tekstauskirjaimet)
- sanojen ja lauseiden kirjoittaminen
- oikeinkirjoitusta sana- ja lausetasolla
- kirjoittamisen ilon löytäminen

KIRJOITTAMINEN 2.Ik

- lauseet ja tarinat
- kirjoitustaidon varmentaminen
- kirjoituskirjainten harjoittelu
- oikeinkirjoituksen vahvistaminen

LUKEMINEN 1.Ik

- äänne- ja kirjainvastaavuus
- tavu-, sana-, ja lausetaso
- lukutekniikan kehittäminen sujuvuuden ja ymmärtämisen kannalta
- erilaisiin teksteihin tutustuminen

LUKEMINEN 2.Ik

- ensimmäisellä luokalla opittujen taitojen vahvistaminen
- erilaisten tekstien lukeminen painottaen ymmärtävää lukemista
- ennakoiva lukeminen

KIRJALLISUUS 1-2

- monipuolinen kirjallisuuteen tutustuminen
- luetun ja kuullun käsittelyä eri keinoin
- tunteiden käsittelyn väline
- kirjaston käytön harjoittelu
- omaan ikätasoon soveltuvan lukemisen löytäminen
- lukuharrastukseen innostaminen

PUHUMINEN JA KUUNTELEMINEN 1-2

- arkipäivän kommunikointi vastavuoroisuuteen perustuen
- omien tunteiden, ajatusten, kokemusten ja mielipiteiden ilmaiseminen
- kuullun, nähdyn, koetun ja luetun työstäminen eri tavoin
- keskittyvä, tarkka ja päättelevä kuunteleminen

6.2 Uskonto

Uskontokasvatus tukee lapsen henkistä ja sosiaalista kasvua. Sen puitteissa voidaan käsitellä lapsen elämään liittyviä kysymyksiä. Opetuksessa pyritään antamaan oppilaalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden avulla hän pystyy ymmärtämään uskonnon merkitystä omassa ja muiden elämässä. Opetuksen elämyksellisyyttä pyritään lisäämään vierailijoiden, vierailujen ja juhlahetkien avulla.

Tavoitteet

Tutustutaan:

- oman uskonnon perusasioihin, Raamattuun ja seurakunnan toimintaan
- kirkkovuoden juhlapäivien taustaan, merkitykseen ja viettotapoihin
- perheessä vietettäviin kirkollisiin toimituksiin (kaste, konfirmaatio, vihkiminen ja hautaus)
- muihin uskontoihin tilanteen mukaan lähiympäristön mahdollisuuksia
- hyödyntäen
- virsiin ja hengelliseen musiikkiin

Kehitetään:

- lapsen käsitystä oikeasta ja väärästä niin, että hän osaa soveltaa oppimaansa käytännön tilanteissa

KESKEISET SISÄLLÖT

USKONTO 1-2

MINUN JUURENI

- oma perhe ja suku
- seurakunnan toiminta sekä kirkolliset toimitukset omaan ja perheen elämään liittyen

KIRKKOVUODEN JUHLAT

- kalenteri- ja kirkkovuoden juhlien kristillinen tausta ja merkitys
- juhliin liittyviä tapoja ja perinteitä

LUOTTAMUS JA TURVALLISUUS

- raamattuun tutustuminen ja sen kertomuksien käsittelyä liittyen aihepiireihin
- VT: "Jumalan huolenpito"
UT: "Jeesus opettaa ja auttaa "
- rukoileminen
  - elämän ja kuoleman käsitteleminen

ARVOKAS JA AINUTLAATUIINEN ELÄMÄ

- luomiskertomus
- kultainen sääntö
- yhteisössä ja ympäristössä elämisen säännöt
- erilaisuuden ymmärtäminen ja hyväksyminen

6.4 Elämäkatsomustieto

Koska elämäkatsomustiedon opetus on tarkoitettu uskontokuntiin kuulumattomille oppilaille, opetuksessa tulee lähteä heidän tarpeistaan saada tukea omalle eettiselle ja katsomukselliselle kasvulleen. Koulun tulee huomioida ja kunnioittaa kotien arvopohjaa/katsomuksellista moninaisuutta.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Opetusta ohjaa käsitys oppilaiden mahdollisuudesta kasvaa vapaaksi, tasa-arvoiseksi ja kriittiseksi hyvän elämän rakentajiksi.

Tavoitteet

Oppilas oppii:

- ymmärtämään erilaisia katsomuksellisia näkökulmia ja saa tukea oman elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- oppii erottamaan oikean ja väärän ihmisoikeusetiikan kannalta
- harjaantuu vastuullisiin valintoihin
- oppii keskustelemaan elämäkatsomuksellisista kysymyksistä ja saa tietoja erilaisista katsomuksista sekä kulttuuriperinnoistä ja oppii niihin liittyviä käsitteitä

Keskeiset sisällöt

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

- harjoitellaan ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoja; toisen asemaan asettuminen
- hyvä, oikea ja väärä, oikean ja väärän erottaminen
- ystävyyden sisältö ja merkitys elämässä

- oikeudenmukaisuus ja sen toteuttaminen jokapäiväisessä elämässä
- suvaitsevaisuus
- hyvä elämä, vastuu ja vapaus elämässä

Ihminen ja kulttuuri-identiteetti

- oman perheen elämäntapojen arvostaminen
- erilaisia elämäntapoja, suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus
- suomalainen kulttuuri ja suomalaiset kulttuurivähemmistöt omassa lähiympäristössä

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- yhteiselämän perusteita; sääntö, sopimus, lupaus, luottamus, rehellisyys ja reiluus, kultainen sääntö
- lasten oikeudet, oikeus ja velvollisuus, ihmisoikeudet
- pohditaan oman opetusryhmän ja perheen sääntöjä sekä opitaan ymmärtämään ne vastavuoroisina sopimuksina
- oppilasta ohjataan ottamaan vastuuta ryhmässä

Ihminen ja maailma

- ympäristö ja luonto, eloton ja elävä, kauneus luonnossa
- ohjataan oppilasta tiedostamaan luonnon merkitys ihmiselle sekä oma vastuunsa ympäristöstä

6.3 Käsiyö

Alkuopetuksen käsityössä harjoitellaan perustyötaitoja ja hienomotoriikkaa. Samalla tuetaan työskentelytaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan arvostamaan omaa ja muiden työtä. Tärkeällä sijalla ovat oppimisen elämyksellisyys, käsityötaitoista iloitseminen ja luomisen ilon virittäminen ja ylläpitäminen. Aihepiirit valitaan lapsen

maailmasta ajankohtaiset juhlapäivät ja teemat sekä vuodenkierto huomioiden. Käsityökasvatukseen sisältyy myös kulttuuriperinteen siirtäminen.

Tavoitteet

- erilaisiin materiaaleihin, tapoihin, välineisiin ja käsitteisiin tutustuminen
- luovuuden ja ajattelutaitojen kehittäminen
- suunnittelutaidon ja hahmottamiskyvyn kehittäminen
- työainesten ja -välineiden taloudellinen ja turvallinen käyttö
- ohjeiden kuuntelutaidon kehittäminen
- kyky pitkäjänteiseen työskentelyyn ja tehtävien loppuunsaattamiseen kehittyä
- kyky pitkäjänteiseen työskentelyyn ja tehtävien loppuunsaattamiseen kehittyä
- arviointikyky omaa työskentelyä ja valmista tuotetta kohtaan kehittyä

KESKEISET SISÄLLÖT

KÄSITYÖ 1-2

ASKARTELU

- muovailu
- rakentelu
- solmeilu
- painaminen
- letittäminen
- paperityöt
- pahvi- ja kartonkityöt
- luonnon- ja kierrätysmateriaalien käyttäminen
- tupsut
- liimaaminen
- leikkaaminen
- kaavan teko ja käyttö

TEKSTIILITYÖHÖN VALMENTAVA OPETUS

- nuppineulojen käyttö
- langan pujotus neulan silmään
- solmun teko langan päähän
- käsin ompelun alkeita
- pujottelu

TEKNISEEN TYÖHÖN VALMENTAVA OPETUS

- sahaaminen
- naulaaminen
- pinnan käsittely

6.4 Musiikki

Musiikin opetuksen tehtävänä on tukea luovuutta, kehittää yhteistyötaitoja ja esteettistä tajua. Kiinnostusta musiikkiin kehitetään kuuntelun, laulun, soiton ja musiikkiliikunnan avulla. Tämän lisäksi tutustutaan ja välitetään oman kansan musiikkiperinnettä. Musiikin kautta saadaan kokemuksia muista kansoista ja opitaan myönteistä suhtautumista toisiin ihmisiin ja kulttuureihin. Sisältöihin vaikuttavat ryhmän koko, luokan tai koulun teemat, integrointi muihin oppiaineisiin ja leikinomaisuus

Tavoitteet

Oppilas

- innostuu musiikista ja minäkuva vahvistuu onnistumisen kautta
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisin keinoin sekä yksin että ryhmässä
- tutustuu leikinomaisesti musiikin peruskäsitteisiin
- saa kokemuksia Suomen ja muiden maiden musiikista
- harjaannuttaa rytmi- ja melodiataajua

KESKEISET SISÄLLÖT

musiikki 1-2lk

KUUNTELEMINEN

- erilaiset ääniympäristöt
- äänien tunnistaminen, erottelu, tuottaminen ja luokittelu
- eri musiikkilajit
- eläytyminen liikkuen, piirtäen ja kertoen
- rentoutuminen
- sanarytmi ja melodian tuottaminen ja muistaminen

MUSIIKKILIIKUNTA

- laululeikit
- liikkeen tuottaminen rytmin ja melodian pohjalta
- ilmaisu ja improvisointi
- kontakti- ja kommunikointiharjoitukset

LAULAMINEN JA SOITTAMINEN

- laulut ja laululeikit
- oman maan ja muiden kansanmusiikki
- säestystehtävät (esim. rytmi- ja laattasoittimilla, keholla, nokkahuilulla)
- omat rytmit ja melodiat (esim. äänellä, keholla)
- musiikin peruskäsitteet (rytmi, tempo, dynamiikka, melodia, sointiväri, harmonia ja muoto) leikinomaisesti tekemisen avulla

6.5 Matematiikka

Matematiikka on tärkeä vaikuttaja oppilaan henkisessä kasvuprosessissa: se kasvattaa oppilasta tavoitteelliseen toimintaan ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Matematiikan oivallukset, täsmällinen loogisuus ja kieli tarjoavat laskutaidon lisäksi ainutlaatuisen ajattelutavan ongelmien ratkaisuun kaikissa tieteissä sekä myös tavallisessa elämässä.

Matematiikan opetuksen tulee olla konkreettista, systemaattisesti etenevää ja sen tulee luoda kestävä pohja matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle. Myös tietotekniikkaa tulee käyttää mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteet:

Oppilas oppii:

- keskittymään, kuuntelemaan ja kommunikoimaan sekä kehittämään ajattelemista ja kokee tyydytystä ja iloa ongelmien ymmärtämisestä ja ratkaisemisesta
- ikäkaudelleen soveltuvia peruslaskutaitoja, jotka pohjautuvat lukukäsitteen ymmärtämiseen
- perustelemaan ratkaisujaan ja päätelmiä konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, kirjallisesti tai suullisesti

Oppilas osoittaa:

- matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa, esittämällä niitä monipuolisesti (välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla) ja selittämällä niitä

6.5.1 Matematiikka: hyvän osaamisen perusteet

Oppilas:

- ymmärtää matematiikan käsitteitä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa
- tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa, lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen sekä vaaka- että pystysuorassa
- hallitsee lukujen hajottamisen, ja kokoamisen, vertailun, summien ja lukujonojen muodostamisen sekä tuntee parilliset että parittomat luvut
- kykenee vertailemaan joukkojen suuruuksia esim. enemmän, vähemmän, yhtä monta, paljon, vähän sekä kirjoittamaan ja käyttämään vertailun symboleja $> = <$
- ymmärtää yhteen- ja vähennyslaskun, kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa
- tuntee ja osaa esittää konkreettisesti murtolukuja kuten yksi kahdesosa, kolmasosa ja neljäsosa
- tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista (nelikulmio,, kolmio, ympyrä, pallo, kuutio) ja tietää geometrian peruskäsitteet: piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma ja niiden yhteyden yksinkertaisiin kuvioihin
- tuntee keskeisimmät mittasuureet kuten pituus, massa, tilavuus ja aika ja osaa suorittaa mittauksia yksinkertaisilla mittausvälineillä
- osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa
- osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtoja yksinkertaisissa tapauksissa

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut

- lukumäärä, lukusana, numerosymboli 0-100
- lukujen järjestys
- vertailu: enemmän, vähemmän, yhtä paljon, paljon, vähän
- symbolien käyttö $>$ $=$ $<$
- hajottaminen, yhdistäminen
- parilliset ja parittomat luvut
- kymmeniäriestelmä

Mittaaminen

- mittaamisen periaate: kuinka monta kertaa mittayksikkö sisältyy mitattavaan
- vertailu: yhtä pitkä, pidempi, lyhyempi, cm, m
- mittavälineiden käyttö,
- mittaustulosten arviointi
- aika, tasatunnit, puolet tunnit
- raha euro

Laskutoimitukset

- yhteen- ja vähennyslasku erityisesti lukualueella 0-20 (+ - =)
- yhteenlaskun vaihdannaisuus
- kymmenylitys
- yhtälöiden täydentäminen
- vähennyslaskun tarkistaminen yhteenlaskulla

tietotekniikka

mekaaniset tehtävät

matematiikka 1.lk

ongelmanratkaisu

soveltavat tehtävät

erilaisten välineiden avulla laskeminen

Geometria

- ympäröivän tilan havainnointi ja kuvailu
- piste, viiva, suora, jana
- ympyrä, pallo, kolmio, nelikulmio, lieriö, särmiö, kartio
- yksinkertaiset peilaukset ja suurennokset
- yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana, välissä

Algebrallinen ajattelu

- säännönmukaisuuksien, suhteiden, riippuvuuksien ja vastakohtien näkeminen kuvasista
- yksinkertaisten lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen

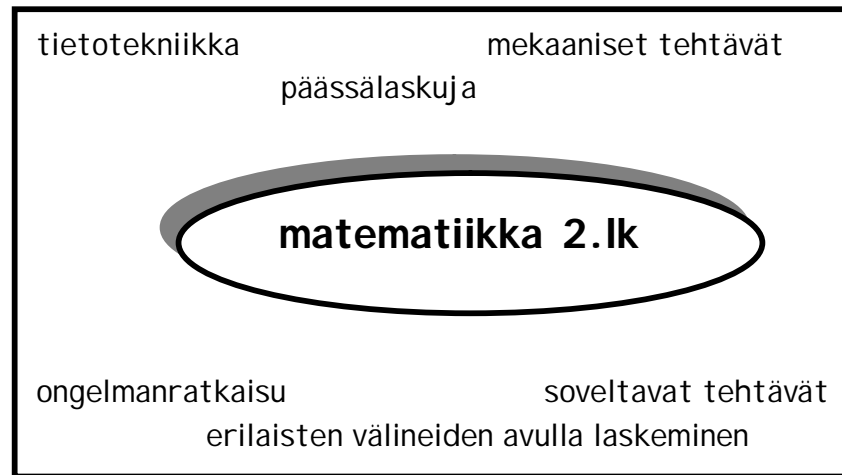
Tietojenkäsittely ja tilastot

- tiedon etsiminen ja esittäminen pylväsdiagrammeilla
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen

- Luvut
- lukualue 0-1000
  - lukukäsite
  - lukujen järjestys ja vertailu
  - lukusuora
  - kymmenjärjestelmä
  - murtoluvut: puoli, kolmannes, neljännes konkreettisesti

- Mittaaminen
- pituuden (mm, cm, m), tilavuuden (dl, l) ja massan (g, kg) käyttö, vertailu ja muuttaminen
  - mittavälineiden käyttö
  - mittatulosten arviointi
  - raha: e, snt (1 e = 100 snt)
  - aika: tunnit ja minuutit

- Laskutoimitukset
- yhteen- ja vähennyslasku erityisesti lukualueella 0-100
  - käsitteet
  - kymmenylitys
  - allekkainlasku: lainaaminen, muistinumero
  - kerto- ja jakolasku: käsitteet, kertotaulut 1-5 ja vaihdannaisuus

- Geometria
- murtoviiva, puolisuora, sivu, kulma, kärkipiste
  - kaksikulotteisten muotojen piirtäminen, jäljentäminen ja rakentaminen
  - kolmiulotteisten kappaleitten tunnistaminen ja rakentaminen
  - ympäröivän tilan avaruudellisten suhteiden havainnointi ja kuvailu
  - peilauksia ja suurennoksia

- Algebraalinen ajattelu
- säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien, vastakohtien näkeminen kuvista
  - yksinkertaisten lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen

- Tietojenkäsittely ja tilastot
- tiedon etsiminen ja esittäminen pylväsdiagrammeilla
  - yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen

6.6 Ympäristö- ja luonnontieto

Ympäristö- ja luonnontieto on oppiainekokonaisuus, johon kuuluu ympäristöopin, biologian, maantiedon, terveystiedon sekä fysiikan ja kemian sisältöjä.

Ympäristö- ja luonnontiedon opetuksen lähtökohtana ovat omaan ympäristöön liittyvät asiat, ilmiöt ja tapahtumat. Opetuksessa edetään läheltä kauas -periaatteella. tutkimalla ja toimimalla oppilas oppii tuntemaan ja ymmärtämään itseään, muita ihmisiä, luontoa ja rakennettua ympäristöä. Oppilaan ympäristö- ja luontosuhde kehittyy ja hän oppii iloitsemaan ja nauttimaan luonnosta ja muusta ympäristöstä. Ympäristö- ja luonnontiedon tehtävänä on myös tutustuttaa oppilasta erilaisiin kulttuureihin, sekä auttaa häntä rakentamaan omaa kulttuuri-identiteettiään. Se ohjaa oppilasta ymmärtämään erilaisia ihmisiä ja kulttuureita sekä arvioimaan ihmisten toiminnan vaikutuksia maapallolla. Se luo pohjaa ekologisesti kestävästä ympäristösuhteen syntymiselle.

Luokkakohtaiset oppisisällöt voivat vaihdella keskenään.

Tavoitteet:

Oppilas oppii:

- tuntemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä
- käyttämään havainto -ym. välineitä ja erilaisia tiedonlähteitä
- vertailemaan ja luokittelemaan eri kohteita, ilmiöitä ja tapahtumia
- arvioimaan hankkimaansa tietoa
- pohtimaan hyvän ympäristön merkitystä sekä opettelee huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti
- myönteisiä vuorovaikutustaitoja
- psyykkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen turvallisuuteen ja terveyteen liittyvää ajattelua ja toimintamalleja
- liikkumaan turvallisesti liikenteessä

KESKEISET SISÄLLÖT

ympäristö- ja luonnontieto 1.lk

ELIÖT JA ELINYMPÄRISTÖ

- eloton ja elollinen luonto
- erilaiset elinympäristöt (esim. piha, puutarha)
- vihannekset, juurekset, puutarhamarjat
- pihan kasveja ja puita
- lintulaudan lintuja, pihan eläimiä
- lemmikki- ja kotieläimiä
- vuodenaikojen vaihtelu luonnossa

AINE JA FYSIKAALISET ILMIÖT

- vesi ja ilma
- erilaiset materiaalit (lasi, muovi, puu, paperi, metalli, tekstiili)
- magneetti
- jätteiden lajittelu

OMA LÄHI YMPÄRISTÖ JA MAAPALLO IHMISEN ELINPAIKKANA

- koulu ja lähiympäristö
- minä ja kaverit
- hyvät tavat
- jalankulkijana liikenteessä
- perinteet: elämää ennen vanhaa ja nykyään
- aika: vuorokausi, viikonpäivät, kuukaudet, vuodenaajat
- Suomi ja maapallo
- lapsi Suomessa ja muualla
- luonnonsuojelu

TERVEYS JA TURVALLISUUS

- ihmisen kehitys
- ihmisen keho, aistit
- terveydestä huolehtiminen (ravitseminen, puhtaus, lepo, ulkoilu, pukeutuminen, ryhti, rentoutuminen, harrastukset, liikunta)
- turvallisesti kotona, koulussa, liikenteessä
- yhteiset säännöt, yhteistyö

KESKEISET SISÄLLÖT

ympäristö- ja luonnontieto 2.lk

ELIÖT JA ELINYMPÄRISTÖT

- erilaiset elinympäristöt (esim. metsä, niitty, pelto ja suo)
- puut
- metsän ja suon marjat
- kasvit ja sienet ja niiden osat
- viljakasvit
- ravintoketju
- eläimet ja linnut (esim. perhonen, sammakko, orava, siili, jänis ja karhu)
- eläinten luokittelu
- vuodenaikojen vaihtelu luonnossa
- viljely ja kasvattaminen, ruoan alkuperä ja tuottaminen

AINE JA FYSIKAALISET ILMIÖT

- aineiden ominaisuudet ja olomuodot
- veden kiertokulku
- maaperä, maa- ja kivilajit
- erilaisten materiaalien säästävä käyttö ja kierrätys
- kompostointi
- palaminen, valo, ääni, lämpö,
- sähkö, energiansäästö

OMA LÄHIYMPÄRISTÖ JA MAAPALLO IHMISEN ELINPAIKKANA

- hyvät tavat
- pyöräilijänä liikenteessä
- työ ja yrittäjyys
- luonnonympäristö/ihmisen muokkaama ympäristö
- maisema ja kartta
- avaruus: maapallo, aurinko, kuu, planeetat, tähtitaivas ja avaruuden tutkiminen
- Suomi ja naapurimaat, kansainvälisyys
- luonnonsuojelu

TERVEYS JA TURVALLISUUS

- terveelliset elämäntavat
- pirteä, hyvä mieli, kaverit
- sairastaminen ja ensiaputoimet
- ympäristön turvallisuus
- vaaratilanteiden välttäminen ja toimiminen vaaratilanteissa

6.7 Kuvataide

Kuvataiteessa opitaan leikin avulla, itse tekemällä ja käyttämällä monipuolisesti erilaisia materiaaleja, välineitä ja tekniikoita. Lähtökohtana on lapsen oma elämis- ja kokemismaailma.

Opetuksessa keskitytään kuvan tekemisen perustaitojen opettelemiseen sekä tutustutaan kuvataiteeseen. Oppimistilanteissa oppilas rohkaistuu moniaististen esteettisten havaintojen tekoon ja mielikuvien luomiseen ja kertomaan kuvin ja sanoin havainnoistaan, ajatuksistaan ja tunteistaan.

Oppilasta ohjataan oma-aloitteisuuteen arvostamalla hänen omia oivalluksiaan, valintojaan ja päätöksiään. Oppilaan pohtivaa, tutkivaa ja pitkäjänteistä asennetta työskentelyyn tuetaan.

Opetuksessa pyritään kokonaisvaltaiseen ilmaisuun yhdistämällä kuvataiteeseen esim. musiikin, kirjallisuuden, käsityön, tanssin ja draaman aineksia. Oppilasta ohjataan arvostamaan myös muiden tuotoksia.

Tavoitteet:

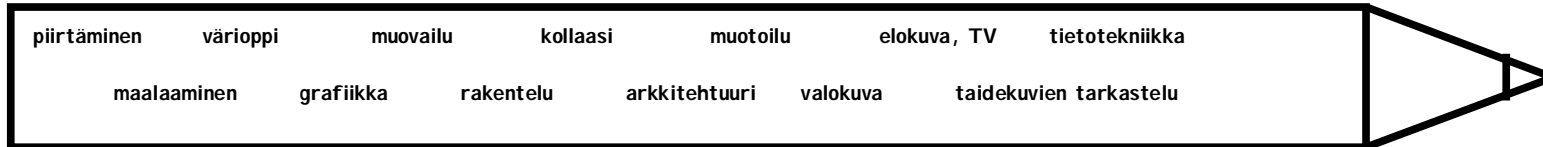
Oppilas:

- oppii havaintojen tekoa, mielikuvien prosessointia, kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja valintojen tekoa ja niiden perustelua sekä omien tavoitteiden asettelua.
- saa rakentelun ja tilan hahmottamisen kokemuksia luonnon ympäristössä ja rakennetussa ympäristössä ja näin hänen avaruudellinen ajattelunsa kehittyy
- oppii kuvataiteen välineellisen ilmaisun taitoja ja tekniikoita
- opettelee tarkastelemaan omaa kuvataiteellista toimintaansa

KESKEISET SISÄLLÖT

kuvataide 1-2 lk

kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen

TILATAJU AVARUUDELLINEN HAHMOTTAMINEN	JÄ	VÄRITAJU	MUODONTAJU	SOMMITTELUTAJU
<ul style="list-style-type: none"> havaintoja, kokemuksia ja elämyksiä erilaisista tiloista erilaisten tilojen rakentelu 		<ul style="list-style-type: none"> oppilaan oman väri-ilmaisuksen tukeminen, kehittäminen ja rikastuttaminen väri-ilmaisuksen ja leikkittelyä värikoikeiluja päävärit kylmät ja lämpimät värit 	<ul style="list-style-type: none"> muodon ja materiaalin havainnointi eri aistein erilaisten pintojen ja muotojen tuottaminen kirjain kuvailmaisuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> kuvapinnan täyttämisen elävä viiva valo ja varjo rytmi ja liike

- taidekuvat
- taidekäsitteiden alkeet (sommittelu, muoto, väri...)
- taideteosten elämyksellinen analysointi
- taiteilijan ja muotoilijan työ
- museoiden tehtävä
- kulttuuriympäristö omassa yhteisössä; myytit, kuvat ja esineet

kuvaviestintä ja mediateknologia

ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

- todellisuus ja mielikuvat kuvissa
- kuvan ja sanan yhdistäminen
- kuvista, elokuvista, televisio-ohjelmista, videoista ja tietokonepelien kuvista kertominen, havainnointi ja kriittinen tarkastelu

- luonnon ja lähiympäristön tutkiminen ja sen esteettisyyden arvioiminen
- oman lähiympäristön viihtyvyyden lisääminen
- luonnonympäristö, esineympäristö ja rakennettu ympäristö

6.8 Liikunta

Liikunnan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan fyysistä kuntoa, motorisia taitoja ja yleisiä oppimisedellytyksiä. Liikunnan avulla tuetaan myös oppilaan sosiaalisia, emotionaalisia ja kognitiivisia taitoja sekä opetetaan ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys.

Opetuksen tulee olla monipuolista ja leikinomaista. Sen tulee luoda edellytyksiä monipuolisen liikunnan harrastamiselle sekä myöhemmin hankittaville lajitaidoille. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenaajat sekä paikallisten olosuhteiden tarjoamat mahdollisuudet.

Tavoitteet:

Oppilas:

- kokee liikunnan iloa ja saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen
- harjaantuu havaintomotorisissa ja motorisissa perustaidoissaan
- oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin hengen toteuttamista
- tottuu peseytymiseen ja hoitamaan hygieniaansa
- saa harrastaa liikuntaa kannustavassa ilmapiirissä omilla ehdoillaan ilman keskinäisen kilpailun korostumista

KESKEISET SISÄLLÖT

liikunta 1-2 lk

YLEISURHEILU

- juokseminen
- heittäminen
- hyppäminen

UINTI

- veteen totuttautuminen
- alkeisuinitavat
- alkeishyppy jalat edellä
- liukuminen
- kelluminen
- sukeltaminen
- turvallisuussäännöt

PALLOILU, PELIT JA LEIKIT

- heitto, kiinniotto, lyönti, potku, vieritys, pompottelu ja kuljetus
- juoksu, tasapaino, kehon hallinta
- säännöt ja yhteistyö
- häviäminen ja voittaminen
- ilo
- silmä-käsi- ja silmä-jalka -koordinaatio

VOIMISTELU

Perus- ja kuntovoimistelu

- kehonhallintaa ja raajojen liikkuvuutta kehittävät harjoitteet
- lihaksia vahvistavat liikkeet
- järjestäytymismuodot

Telinevoimistelu

- permanto: kuperkeikat, tasahyppy, polvivaaka
- kulmaistunta, ponnistuksia käsiin nojaten, rattaanpyörän tapaan penkin yli, silta
- hyppy: ponnistuksen yhdistäminen vauhtiin
- penkki: käynti, juoksu, hyppy, käännöksiä, polvivaaka, koukkuistunta, selinmakuu
- puolapuut, renkaat ja köydet: kiipeäminen ylös ja alas, riipunta, kievahdus

Välinevoimistelu

- hernepusi, pallo, hyppynaru, vanne

Musiikkiliikunta

- liikkuminen musiikin mukaan, laululeikit ja tanssit

MAASTOLEIKIT, SUUNNISTUS JA RETKEILY

- aarteensintä, paripiilo, kuvasuunnistus ja pihakartta
- ympäristön havainnointi
- luonnosta nauttiminen
- luontopolku
- luonnossa käyttäytyminen
- talvilikunta: hiihto, luistelut ja leikit

6.9 Kielen opetus

Kielen opetus voidaan aloittaa leikinomaisesti ja toiminnallisesti jo peruskoulun ensimmäisellä ja toisella luokalla yhtenä oppituntina viikossa, oppitunnin puolikkaana tai pieninä tuokioina. Aloituskieleksi on kunnassa opetettava A-kieli eli englannin kieli. Myös muihin kieliin voidaan tutustua leikin ja toiminnan kautta sopivissa tilanteissa esim. teemapäivien yhteydessä.

Kielen opiskelu aloitetaan kuullunymmärtämisen ja suullisen harjoittelun kautta. Kirjallinen muoto voi tukea suullisesti opittua, mutta sen varsinainen harjoittelu alkaa vasta myöhemmin.

Sanat, sanonnat ja rakenteet opitaan kuuntelemalla, toimimalla ymmärtämisen mukaan, toistamalla ja soveltamalla. Opetuksessa käytetään roolileikkejä, draamaa, pelejä, leikkejä, loruja, lauluja ja tietotekniikan suoria mahdollisuuksia.

Kunnassa, koulussa tai opettajalla olevia kansainvälisiä yhteyksiä ja ystävyystoimintaa voidaan myös hyödyntää monimuotoisesti tutustuttaessa kohdemaan kieleen ja kulttuuriin.

Tavoitteet

- kielellisen tietoisuuden kehittyminen
- myönteisen asenteen ja pohjan luominen myöhemmille kieliopinnoille
- mielenkiinnon ja ennakkoluulottoman asenteen synnyttäminen vierasta kieltä ja kulttuuria kohtaan
- ilmaisurohkeuden kehittyminen myös vieraalla kielellä
- oma suullinen tuottaminen sana- ja sanontatasolla kielen kuulemisen ja ymmärtämisen avulla

Keskeiset sisältöalueet

- arkipäivän tilanteisiin liittyvä kommunikointi
- itsestä ja omista asioista kertominen
- kotiin ja kouluun liittyviä asioita
- kielen kohdemaahan liittyviä asioita (kulttuuri, tavat, juhlapäivät)

7. Oppilaanohjaus

Oppilaanohjaus sisällytetään alkuopetuksessa eri oppiaineisiin.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on:

- edistää opiskelunvalmiuksien kehittämistä
- tukea sosiaalista kasvua
- kehittää opiskelun taitoja
- opettaa opiskelutekniikoita
- ohjata oppilasta kantamaan vastuuta koulutyöstä ja tehtävistä
- totuttaa monipuolisiin työskentelytapoihin ja tiedonhankintaan
- tukea oppimisvaikeuksissa
- tukea oppilasta itsenäistymään ja kasvamaan tasapainoiseksi persoonallisuudeksi

8. Oppilaskerhot

Kasvatus- ja opetustyön tueksi koulu voi järjestää kerhotoimintaa niillä resursseilla, jotka koulutuslautakunta vuosittain kouluille myöntää. Koulut päättävät joka vuosi oppilaskerhotyön toteutumisesta edellä mainittujen resurssien puitteissa. Kerhotyö merkitään vuosittain tehtävään työsuunnitelmaan.

Oppilaskerhon tavoitteena on järjestää sellaista toimintaa, joka sopii lapsen ikätasolle, on monipuolista ja kehittävää.

9. Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien opetus

Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien opetus katsotaan aina tapauskohtaisesti (esim. äidinkieli ja uskonto) erikseen yhteistyössä kunnan opetustoimen kanssa. Tarvittaessa laaditaan oppilaalle oppimissuunnitelma.

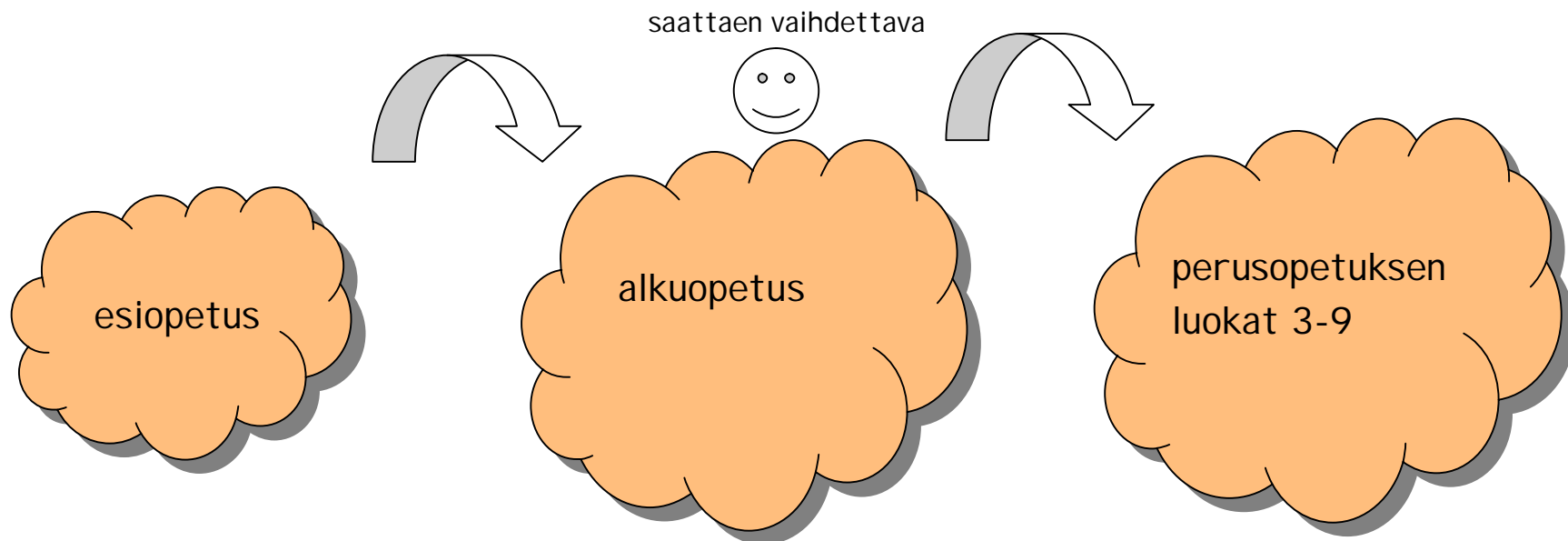
10. Yhteistyö esiopetuksen ja muun perusopetuksen kanssa

Esiopetuksen toiminta-ajatuksena on tukea lapsen kehitystä ja kasvamista ryhmän jäseneksi kokonaisvaltaisesti leikin ja tekemisen keinoin unohtamatta oppimisen iloa ja sadun kiehtovaa maailmaa.

Oppilaan siirtymistä esiopetuksesta kouluun ensimmäiselle luokalle tuetaan:

- esikouluopettajien ja alkuopettajien yhteistyöllä
- tulevaan kouluun tutustumisella
- esikoululaisten vanhemmille järjestettävällä vanhempainillalla
- mahdollisilla muilla yhteisillä tilaisuuksilla

Alkuopetuksessa luodaan pohjaa myöhemmälle koulunkäynnille.

11. Yhteistyö kotien kanssa

Oppilaan aloittaessa ensimmäisellä luokalla kiinnitetään huomiota yhteistyön luomiseen kodin kanssa. Opettaja tarjoaa huoltajalle mahdollisuuden keskustelu- ja arviointituokioon. Tämän lisäksi on mahdollista pitää vanhempainiltoja tai muita yhteisiä tilaisuuksia.

- huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta
- koulu tukee käytettävissä olevin keinoin vanhempien kasvatustyötä
- käytetään tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä
- huoltajalla tulee olla mahdollisuus osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin
- koulun on oltava aloitteellinen yhteistyön käynnistämisessä
- yhteistyö perustuu tasa-arvoisuuteen

12. Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Opetuksessa pyritään toimimaan yhteistyössä eri tahojen kanssa. Mahdollisista yhteistyötahoista on koottu erillinen liite opetussuunnitelman loppuun. (liite 2)

13. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Erityistä tukea tarvitsevat ne oppilaat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden kehityksen, kasvun ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai muun toimintavajavuuden vuoksi, sekä oppilaat, jotka tarvitsevat sosiaalista tai psyykkistä apua kasvulleen. Erityistä tukea tarvitsevia oppilaita voivat olla myöskin ne, joilla huoltajan tai oppilashuollon asiantuntijoiden mukaan on kehityksessään oppimiseen liittyviä riskitekijöitä.

Opetusta järjestettäessä pyritään ottamaan huomioon yksilölliset oppimisvalmiudet. Oppimisympäristö ja muut olosuhteet yritetään järjestää niin, että perusopetuksen tavoitteet saavutetaan oppimisen esteistä huolimatta.

Opiskelua tuetaan oppimisvaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Jos opetuksen **eriyttäminen** ja **tukiopetus** eivät riitä, on oppilaalla mahdollisuus saada **osa-aikaista erityisopetusta**. Erityisopetusta saavalle yleisopetuksen oppilaalle voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma, jossa myös määritellään oppilaalle annettavat tukipalvelut.

Mikäli oppilaan erityisen tuen tarve on niin suuri, etteivät edelliset toimenpiteet riitä, tulee oppilas ottaa tai siirtää erityisopetukseen.

Yleisopetuksesta **erityisopetukseen siirretyille** oppilaille laaditaan HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, jossa määritellään myös tukipalvelut ja niiden järjestäminen. (liite 3)

13.1 Tuettu koulunaloitus

Esikoulusta ensimmäiselle luokalle tuleva oppilas voi aloittaa koulunkäyntinsä ns. starttiluokassa, joka on tuetun koulunaloituksen luokka ja pienryhmäluokka. Starttiluokka on joustavaa alkuopetusta, jossa oppilaalla on mahdollista saada tehostettua tukea, mahdollisesti koko alkuopetuksen ajan. Pääsääntöisesti pyritään noudattamaan alkuopetuksen yleistä opetussuunnitelmaa oppilaan yksilölliset oppimiseen liittyvät tavoitteet pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon. Starttiluokalle menevät oppilaat ilmoitetaan normaalisti omaan kouluunsa tuleviksi ekaluokkalaisiksi.

Tehostetussa tuessa opetusjärjestelyt ovat joustavia. Se on monimuotoista eriyttämistä, pienryhmäopetusta sekä integrointia yleisopetukseen. Siihen kuuluvat myös oppilashuoltopalvelut, tukiopetus ja mahdollisesti avustajapalvelut. Myös kodin ja koulun yhteistyö on tiivistä. Tehostetun tuen aikana jokaiselle starttiluokkalaiselle tehdään oppimissuunnitelma.

Oppimissuunnitelmassa kuvataan, miten opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista tuetaan, millainen oppimisympäristö tukee parhaiten oppilaan oppimista, millaisia oppimista ja sosiaalista vuorovaikutusta edistäviä menetelmiä ja työskentelytapoja käytetään. Oppimissuunnitelmaan kirjataan myös tukitoimet sekä tarvittaessa oppilashuollon palvelut sekä tuesta vastaavat tahot, seuranta ja arviointi.

Starttiluokan keväällä viimeistään katsotaan yhteistyössä vanhempien ja opettajien kanssa, miten oppilaan oppiminen on edennyt ja voiko oppilas palata omaan kouluunsa. Oppilas voi myös tarvittaessa jatkaa vielä toisen luokan starttiluokalla. Mikäli osoittautuu, että oppimisen tavoitteiden saavuttaminen on kovin työlästä, voidaan

oppilaalle tehdä erityisopetuspäätös. Erityisopetuspäätöstä ei yleensä tehdä esiopetuksen tai ensimmäisen kouluvuoden aikana.

13.2 Osa-aikainen erityisopetus

Oppilaat, joilla on lieviä oppimis- ja/tai sopeutumisvaikeuksia tai puhehäiriöitä, saavat yleisopetuksen ohessa osa-aikaista erityisopetusta erityisopettajan johdolla.

Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on oppimisen esteiden ennaltaehkäisy ja mahdollisimman varhaiset tukitoimet ja korjaava opetus. Korjaava opetus kohdistuu oppilaisiin, joilla on

- lieviä puhehäiriöitä, kuten artikulaatiovirheitä
- lukemisen- ja kirjoittamisen vaikeuksia
- matematiikan oppimisen erityisvaikeuksia

Kaikkien koulutulokkaiden puhehäiriöt ja muu kielellisen kehityksen taso sekä lukemisen- ja kirjoittamisen valmiudet kartoitetaan. Ne oppilaat, joilla havaitaan oppimis- tai muita vaikeuksia tai kehitysviivästyksiä, pyritään ohjaamaan yhteistyössä vanhempien kanssa mahdollisimman varhain asiantuntijoiden tarkempiin tutkimuksiin. Erityisopettaja kartoittaa myös kaikkien oppilaiden lukemisen- ja kirjoittamistaidon kehittymistä alkuopetuksen aikana erilaisin lukemisen- ja kirjoittamistestein. Alkuopetuksen oppilaat tulevat erityisopetukseen erityisopettajan tekemien testien perusteella ja/tai luokanopettajan aloitteesta.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaan koulupäivän aikana pienryhmä- ja yksilötyöskentelynä tai samanaikaisopetuksena. Erityisopettaja toimii yhteistyössä luokanopettajien, rehtoreiden, oppilashuoltoryhmän ja oppilaiden huoltajien kanssa.

14. Oppimissuunnitelman laatimisen perusteet

Oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, jos hänellä on koulunkäyntiin tai oppimiseen liittyviä vaikeuksia. Oppimissuunnitelma voidaan laatia erityisopetusta saavalle yleisopetuksen oppilaalle, se voidaan laatia myös pitkällisen sairauden vuoksi tai maahanmuuttajaoppilaille. Opetuksen järjestäminen yksilöllisen oppimissuunnitelman mukaan on myös mahdollista silloin, kun se huoltajan, oppilashuollon tai opettajan mielestä on oppilaan etu.

Oppimissuunnitelman laatimisessa keskeistä on yhteistyö oppilaan huoltajan, opettajien ja koulun muiden asiantuntijoiden kanssa. Perusopetuksen alkuvaiheessa laatimisen päävastuu on luokanopettajalla. Oppimissuunnitelman laatimisen avuksi on tehty kaavake (liite 4). Oppilaalle ja hänen huoltajalleen selvitetään etukäteen minimitaso, joka mahdollistaa siirtymisen opinnoissa eteenpäin.

Mikäli oppilas on otettu tai siirretty erityisopetukseen, laaditaan hänelle henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.

15. Opetuksen tukipalvelut ja yhteistyö muiden asiantuntijoiden kanssa

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ympärillä toimivan asiantuntijayhteisön tavoitteena on saada selvitetyn ja yhteen sovitetuksi mahdollisimman hyvin oppilaan erityistarpeet. Teuvalla käytettävissä olevat moniammatillisuuden perustuvat tukimuodot eli tiedot, taidot ja voimavarat on tehty kaaviokuviksi ja ne ovat tämän opetussuunnitelman liitteenä.

Lapsen huoltajan on oltava tietoinen lapsensa erityistarpeista ja vaikeuksista koulussa. Tuen ja avun hakeminen koulutyön edistämiseksi perustuvat kodin ja koulun yhteistyölle.

16. Oppilashuollon järjestäminen

Oppilashuollon tehtävänä on edistää oppilaiden tasapainosta kasvua ja kehitystä sekä varmistaa kaikille tasavertainen oppimisen mahdollisuus. Oppimishuollon toiminta on ennaltaehkäisevää, oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista. Se myös puuttuu havaittuihin ongelmiin. Oppilashuolto toteutuu yhteistyössä huoltajien ja eri asiantuntijatahojen kanssa.

Teuvan kunnassa toimii oppilashuoltoryhmä, jonka tehtävänä on huolehtia edellä mainituista asioista. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat:

- koulun rehtori/opettajat
- erityisopettaja
- kouluterveydenhoitaja
- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- tarvittaessa lääkäri

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu kerran vuodessa jokaisella koululla ja voidaan kutsua kokoon tarvittaessa. Ryhmän kokoonpano voi vaihdella tilanteen mukaan. Huoltajat ja oppilas voidaan myös kutsua kokoontumiseen.

Teuvan kunnan kouluterveydenhoidosta vastaavat kouluterveydenhoitajat, lääkärit ja hammashoitola. Näiden toiminta perustuu oman alansa asiantuntemukseen ja terveydenhuoltosuunnitelmiin.

Teuvan kunnan koulutoimi huolehtii asianmukaisen kouluruokailun ja koulukuljetuksen järjestämisestä sekä tarvittavista avustaja-palveluista.

Jokaisella koululla on turvallisuus- ja kriisisuunnitelma.

17. Oppilaan arviointi ja sen perustuminen hyvän osaamisen kuvauksiin

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan realistisen minäkuvan muodostumista ja antaa oppilaalle ja hänen huoltajalleen tietoa tavoitteiden saavuttamisesta. Arviointi on osa koulun arkea ja sitä tehdään monipuolisesti. Oppilaita ohjataan alkuopetuksesta lähtien itsearviointiin.

Lukuvuoden aikana voidaan käydä huoltajan kanssa arviointikeskustelu, jossa voi olla myös oppilas mukana.

18. Todistukset

Alkuopetuksen oppilaille annetaan yksi tai useampi välitodistus ja lukuvuositodistus koulun päättyessä keväällä. Todistukset liitteenä. (liite 5)

19. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Alkuopetuksen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisin väliajoin.

Opettaja arvioi opetussuunnitelman toteutumista

- itse oman työnsä ohessa
- työyhteisönsä kanssa
- muiden esi- ja alkuopettajien kanssa

Alkuopetuksen opetussuunnitelman kehittämiseen vaikuttavia tekijöitä:

- perusopetuslain ja -asetusten muutokset
- valtakunnalliset opetussuunnitelman mahdolliset muutokset tai lisäykset
- kuntakohtaiset päätökset
- käytännön toimivuus ja ajankohtaisuus
- huoltajilta saatu palaute

Tarvittaessa opetussuunnitelmaa täydennetään, muutetaan tai korjataan.

20. Tietostrategia

Teuvan koulutoimi on laatinut yleisen tietostrategian koko kuntaa koskien. Jokaisella koululla on oma tietostrategia, jossa on määritelty koulun tietotekninen varustus ja toiminta.

Yleistä huomioitavaa alkuopetuksessa on, että oppilaat totutetaan käyttämään ikätasolleen sopivia opetusohjelmia. Siinä samalla opitaan hiiren käyttöä, tietokoneen avaamista ja sulkemista. Mahdollisuuksien mukaan voidaan harjoitella tekstin tuottamista, piirtämistä ja tiedonhankintaa.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta oppimis- ja työskentelytaidoissa toisen luokan päättyessä

Opettajan kanssa

Opettajan ohjauksessa oppilas osaa käyttää käsiteltävien aiheiden keskeisiä käsitteitä. Hän osallistuu niiden soveltamiseen, syy-seuraussuhteiden pohdintaan, ongelmien ratkaisemiseen sekä muuhun ohjattuun keskusteluun. Opettajan ohjauksessa työskennellessään hän keskittyy työskentelyyn tehtävän vaatiman ajan, jäsentää oppimaansa sekä osaa arvioida oppimistaan eri tavoin. Hän osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti.

Vuorovaikutuksessa muiden kanssa

Oppilas hallitsee ja säätelee omaa toimintaansa ja käyttäytymistään sekä kuuntelee muita. Muiden kanssa työskennellessään oppilas ottaa huomioon toiset ihmiset sekä heidän mielipiteensä. Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiseen työskentelyyn ja kantaa vastuuta omasta osuudestaan. Hän arvostaa omaa ja toisten työtä sekä noudattaa hyviä tapoja. Oppilas osaa puolustaa rakentavasti omia oikeuksiaan ja mielipiteitään itselleen tärkeissä asioissa.

Itsenäisesti

Työskennellessään itsenäisesti oppilas osaa suunnitella omaa työtään, ryhtyä työhön ja saattaa sen valmiiksi edellytystensä sekä annettujen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa hahmottaa omaa oppimistaan ja ymmärtää, miten hän voi vaikuttaa oppimiseensa. Hän osaa pyytää apua sitä tarvitessaan ja arvioida työtään. Oppilas oppii huolehtimaan välineistään ja tehtävistään.

Suvaitsevaisuus

- toisten hyväksyminen sellaisina kuin he ovat, erilaisuuden sietäminen
- erilaisten mielipiteiden, maailmankatsomusten ja kulttuurien kunnioittaminen

Kanssakäyminen muiden ihmisten kanssa

- toisen ihmisen kunnioittaminen ja huomioonottaminen
- toisen työn ja toiminnan arvostaminen, työrauhan antaminen
- oman toiminnan ja käyttäytymisen hallinta
- vuorovaikutustaitojen omaksuminen; kuunteleminen, oman vuoron odottaminen, kohtelias puhetapa
- omien oikeuksien ja mielipiteiden puolustaminen ja ilmaiseminen rakentavasti
- sääntöjen noudattaminen ja hyvät tavat
- vastuun kantaminen omasta ja yhteisestä toiminnasta
- auttaminen ja avun vastaanottaminen
- ristiriitojen sopiminen; anteeksipyyttäminen ja -antaminen
- henkisen ja fyysisen kiusaamisen ehkäiseminen
- hyvät käytöstavat:
  - kohteliaisuussanat
  - tervehtiminen
  - pöytätavat
  - käyttäytyminen ja pukeutuminen eri tilanteissa
  - jonottaminen
  - auttaminen
  - oven aukaiseminen

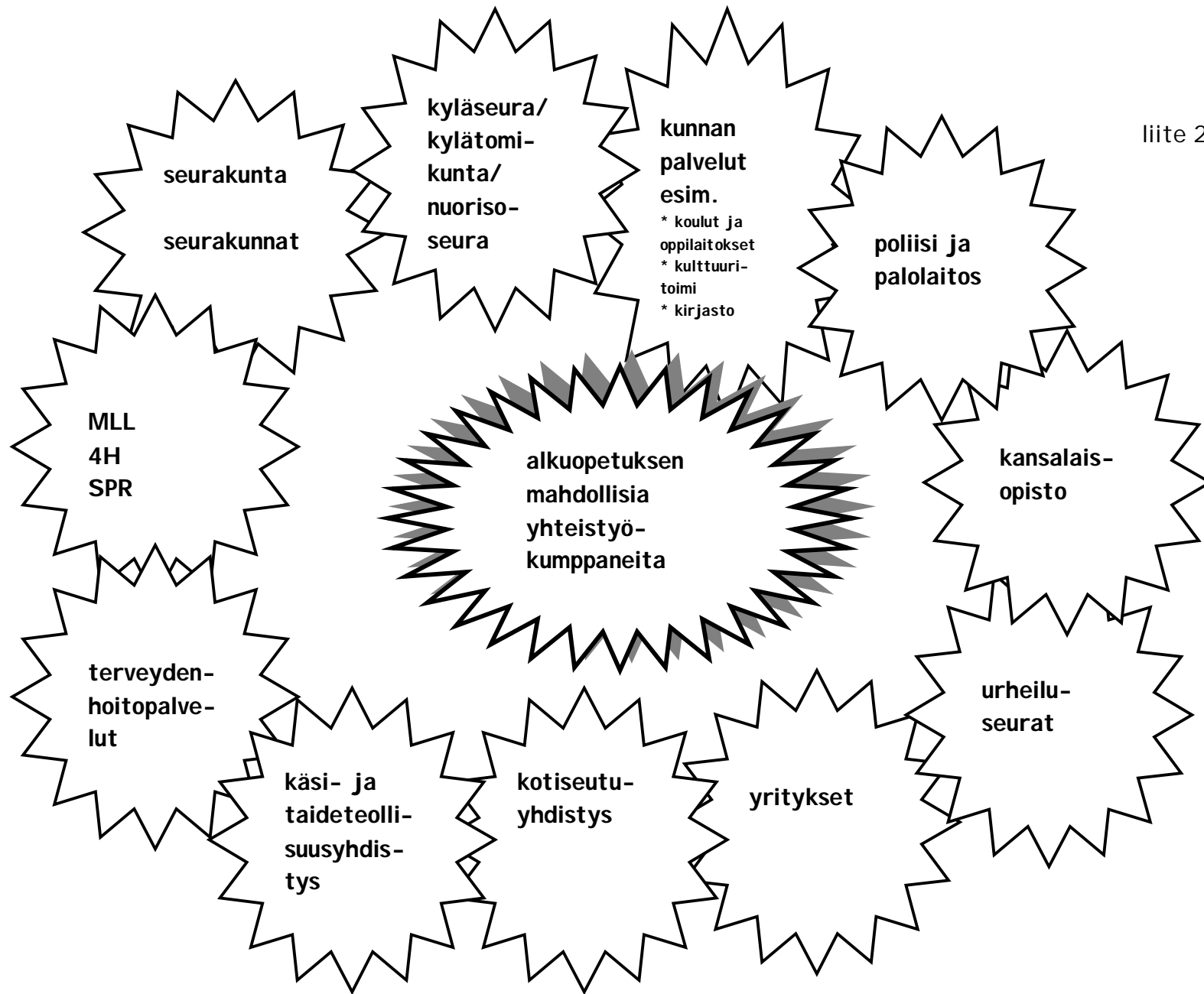
- paikan antaminen
- luvan pyytäminen
- asioiminen

Vastuu ympäristöstä

- omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- lähiympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen
- ympäristön ja luonnon kunnioittaminen
- oman ja muiden toiminnan vaikutuksen ymmärtäminen
- työn tekemisen arvostaminen

Vastuu omasta opiskelusta

- keskittyminen, pitkäjänteisyys, omatoimisuus ja itsenäinen työskentely
- tehtävistä ja välineistä huolehtiminen
- ohjeiden mukaan toimiminen
- oman työn suunnittelu, tekeminen ja valmiiksi saattaminen
- oman oppimisen hahmottaminen ja oman toiminnan vaikutuksen ymmärtäminen
- apukeinojen löytäminen tarpeen mukaan
- oman oppimisen ja työn arvioiminen

OPPIMISSUUNNITELMA

liite 4

Henkilökohtainen oppimissuunnitelma

1. OPPILASTIEDOT

Nimi, syntymäaika ja luokka:

Huoltajat ja yhteystiedot:

Osoitetiedot:

Perheen jäsenet:

Opettaja(t):

2. LUOKKATILANNE

Sosiaaliset taidot:

3. OPPIMINEN

Vahvat puolet oppimisessa:

(kiinnostuksen kohteet, harrastukset,
erityislahjakkuudet, helpot asiat ym.)

- a) OPPIMISHISTORIA / OPPIMISKOKEMUKSET
- b) OPPIMISESSÄ/ KÄYTTÄYTYMISESSÄ ILMENNEET VAIKEUDET
- c) TESTAUSTULOKSET
- d) YLEINEN KOULUMENESTYS

MATEMATIIKKA

- a) mekaaninen laskutaito
- b) soveltava laskutaito

c) matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen

ÄIDINKIELI

b) "arkikieli", sosiaalinen kielitaito

- keskustelu
- puheen tuottaminen
- puheen ymmärtäminen

c) kognitiivinen kielitaito

lukeminen

- a) mekaaninen lukutaito
- b) luetun ymmärtäminen

kirjoittaminen

- a) oikeinkirjoitus ja kielen rakenteen hallinta
- b) kirjallinen ilmaisu
- c) käsiala

kuunteleminen

4. MUUT OPPIAINEET

5. ARVIOINTIKRITEERIT JA –MENETELMÄT

6. KOULUNKÄYNTIIN LIITTYVIÄ JÄRJESTELYITÄ

7. YHTEISTYÖ KODIN KANSSA

Selkeät sopimukset, esim. kotitehtävät.

8. HARRASTUKSET JA VAPAA-AIKA

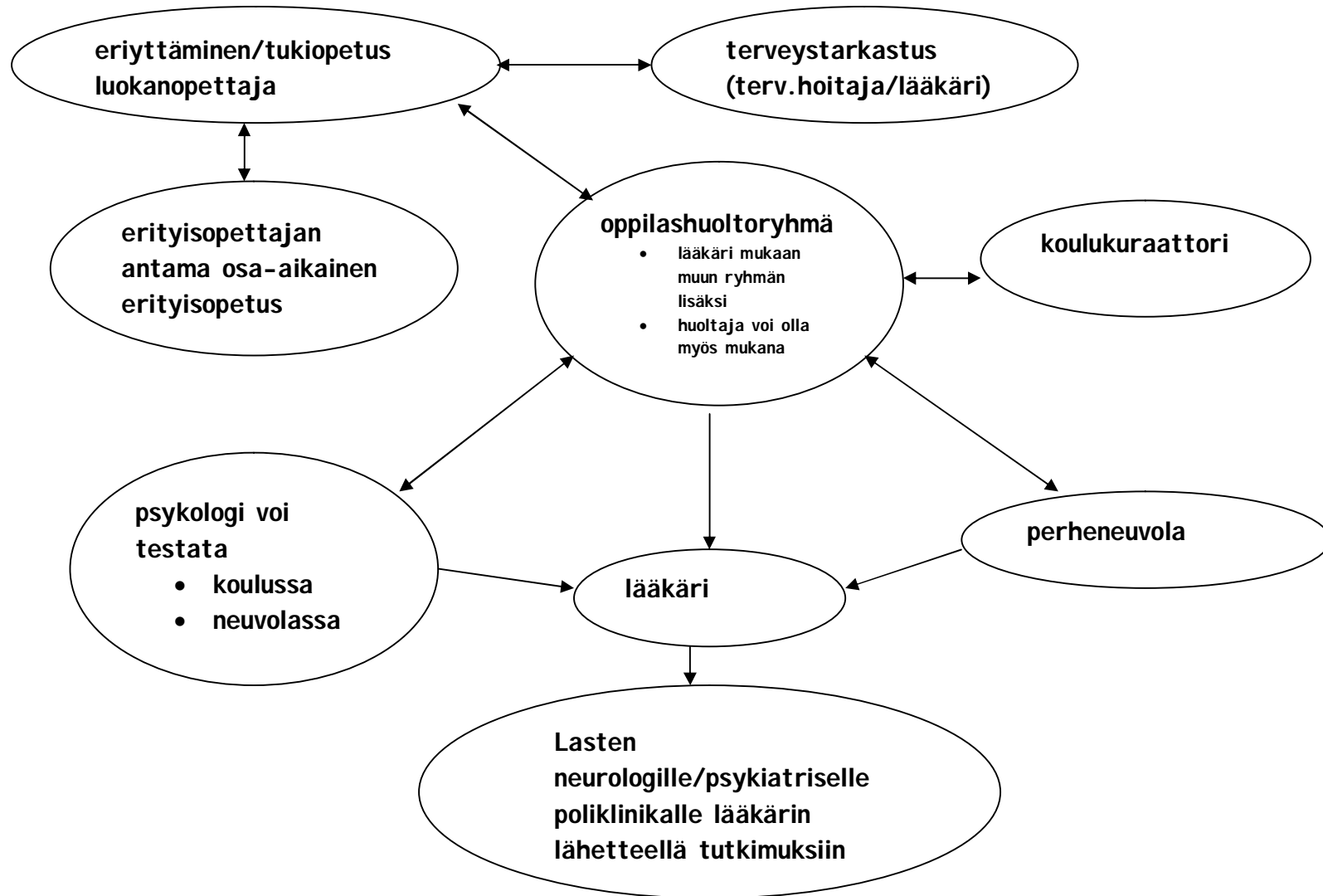
HYVÄKSYNNÄT

oppilas
huoltaja
opettaja(t)

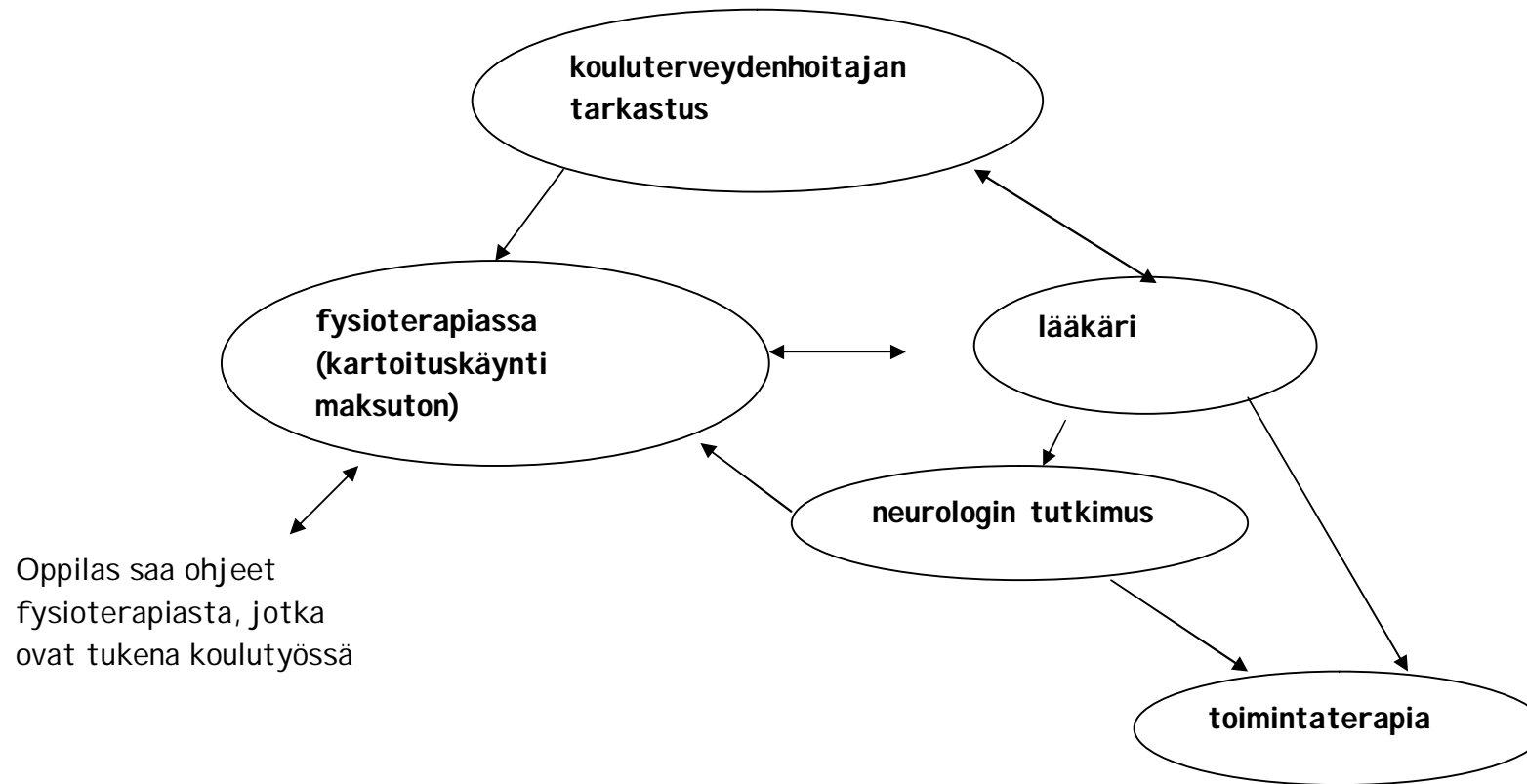
SUUNNITELMAN UUDELLEENARVIOINTI

Päivämäärä:

Tarkkaavaisuuden ja käyttäytymisen ongelmat

Motoriset ongelmat

Oppimisvaikeudet

